

Μαχόμενη επιστημονική άποψη ή σιωπή?

Όταν κάποιοι από μας στα χρόνια της νιότης τους ξεφύλλιζαν το βιβλίο του Δ. Μπάτση «Η βαρειά βιομηχανία στην Ελλάδα» μελέτη που κατέρριπτε το μύθο της «ψωροκώσταινας» και έβαζε τις βάσεις για το κτίσιμο της μεταπολεμικής Ελλάδας, ίσως δεν περίμεναν πως η ζωή μπορούσε να τους έφερνε κάποτε μπροστά σε ανάλογα διλήμματα.

Να πάρουν θέση δημόσια, να «εκτεθούν» με την κατάθεση της επιστημονικής τους άποψης, να συνδράμουν με τρόπο πρακτικό και όχι μηρυκάζοντας θεωρητικές προσεγγίσεις για τις δυνατότητες και τις προοπτικές αυτής της χώρας, αλλά κυρίως για τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες αυτές οι δυνατότητες μπορούν να γίνουν κινητήρια δύναμη για την οικονομία και την κοινωνία.

Στον πρόλογο του βιβλίου, ο Καθηγητής και Πρύτανης του ΕΜΠ Ν. Κιτσικής, μεταξύ άλλων, αναφέρει: «Στο έργο του Δ. Μπάτση, [...] δίνονται τα συμπεράσματα των τεχνικών μελετών, αναφορικά με την ύπαρξη των προϋποθέσεων, δηλαδή του ορυκτού και ενεργειακού πλούτου, διατυπώνονται κρίσεις για την αξία των αριθμών που χαρακτηρίζουν τον όγκο των αποθεμάτων και το ενεργειακό δυναμικό. [...]

Αν μεταφερθούμε στο σήμερα (δεν διαφέρει και πολύ από το τότε), η ορθολογική διάγνωση ύπαρξης τέτοιων προϋποθέσεων και η διατύπωση συγκεκριμένων και επιστημονικά θεμελιωμένων λύσεων για τους τρόπους αξιοποίησής τους είναι καίριας σημασίας για τη δημιουργία σύγχρονης τεχνικής βάσης πάνω στην οποία μπορεί να σχεδιαστεί μια νέου τύπου ανάπτυξη και που μπορεί να δώσει την ευκαιρία για τη συσσώρευση οικονομικών δυνατοτήτων και μέσων στην πάλη των κοινωνικών δυνάμεων για μια ανεξάρτητη και προοδευτική πορεία της χώρας.

Αυτό είναι και το βασικό ζητούμενο στο θέμα που μας έχει απασχολήσει τις τελευταίες μέρες. Σε μια χώρα που περνά μια τεράστια οικονομική και κοινωνική κρίση, που έχει ανάγκη ένα νέο παραγωγικό μοντέλο για το οποίο απαιτείται η ενεργοποίηση όλων των πλουτοπαραγωγικών δυνάμεών της, δεν αξίζει άραγε να απαντηθεί το ερώτημα:

Τι διαθέτουμε, Που και Πόσο?

Αυτό το ερώτημα γίνεται ακόμα ποιο έντονο στον τομέα των υδρογονανθράκων όπου τα διαθέσιμα στοιχεία είναι πολύ περιορισμένα. Και ποιο είναι αλήθεια το καθήκον της επιστημονικής κοινότητας σε τέτοιου είδους ερωτήματα? Να ανέχεται και να αποδέχεται ανερμάτιστες δηλώσεις και εκτιμήσεις που με άνεση μάλιστα αξιοποιούνται για την ύπνωση και την αδρανοποίηση της κοινωνίας ή να προβάλλει το ορθολογικό και επιστημονικό πλαίσιο για την αναζήτηση των απαντήσεων?

Η περί ου ο λόγος Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, είναι η πρώτη και η μόνη (και επιτρέψτε μου να το γνωρίζω καλά) από όσες κατ' αναλογία έχουν εκπονηθεί που υπερβαίνει τα συμβατικά πρότυπα αυτών των μελετών και ορίζει με τον πλέον αυστηρό επιστημονικά τρόπο το πλαίσιο των εργασιών έρευνας και παραγωγής υδρογονανθράκων και τις προϋποθέσεις (όχι σαν κατευθυντήριες γραμμές, αλλά ως συγκεκριμένες απαιτήσεις και δράσεις) για την ασφάλεια, την προστασία του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς. Μα περισσότερο διακρίνεται γιατί είναι η

μόνη μελέτη που επιχειρεί να προσεγγίσει δείκτες κόστους-οφέλους για την τοπική κοινωνία, αναλύοντας τα οικονομικά – αναπτυξιακά-κοινωνικά χαρακτηριστικά της Ηπείρου και αποτολμά να προσδιορίσει, σε ένα εντελώς καινούργιο τομέα, τις δυνητικές άμεσες και έμμεσες επιδράσεις στην οικονομία, στην απασχόληση, στις υφισταμένες και τις παράπλευρες/συνοδευτικές οικονομικές δραστηριότητες. Και πάνω από όλα είναι η μόνη μελέτη που δίνει καθοριστικό ρόλο και λόγο στην τοπική κοινωνία συνεχώς και ιδιαίτερα όταν τεθεί το κρίσιμο ερώτημα αν αυτό που τυχόν βρεθεί αξίζει να εκμεταλλευτεί και υπό ποιες προϋποθέσεις.

Η σφραγίδα της πολιτικής θέσης του επικεφαλής της μελέτης είναι έκδηλη.

Δεν είναι τυχαίο ότι στην πλειοψηφία της η τοπική κοινωνία είτε μέσα από τις θεσμοθετημένες εκφράσεις της, είτε μέσα από διάφορες συλλογικότητες πολιτών έχει σε μεγάλο βαθμό αξιοποιήσει τη μελέτη αυτή για να θωρακίσει τις απόψεις της, αλλά και για να διεκδικήσει από την Πολιτεία την απόλυτη και πλήρη εφαρμογή της.

Τι να γίνει όμως? Κάποιες φορές ακόμα και αυτοαποκαλούμενες ακτιβιστικού χαρακτήρα παρεμβάσεις χάνουν, αλληθωρίζοντας θελημένα ή όχι, το στόχο τους.....

Πάντα θα συγκρούεται οποιοσδήποτε αποτολμά να αντικρούσει το εσκεμμένο παραλήρημα της ανευθυνότητας και της πλειοδοσίας ενός συστήματος, με τον επιστημονικό ορθολογισμό και ρεαλισμό και μάλιστα πολύ περισσότερο όταν αυτά διατυπώνονται στη βάση μιας σαφούς πολιτικής θεώρησης για τα πράγματα.....